

مقطع تحصیلی: کاردانی ■ کارشناسی □ رشته: کاردانی حرفه ای معماری ترم: ۱... سال تحصیلی: ۱۳۹۸-۱۳۹۹

نام درس: انسان، طبیعت، معماری داخلی.. نام و نام خانوادگی مدرس: ... حدیث داوده....
 آدرس email مدرس:hadisdavoodeh@yahoo.com..... تلفن همراه مدرس: ۰۹۳۷۲۵۵۴۸۸۳

جزوه درس انسان، طبیعت، معماری داخلی مربوط به هفته : چهارم ■
 text: دارد □ ندارد □ voice: دارد □ ندارد □
 تلفن همراه مدیر گروه :

صفحه های زیر برگرفته از جزوه انسان، طبیعت، معماری داخلی که به صورت pdf در اختیار دانشگاه قرار داده شده در صورت تمایل از جزوه اصلی استفاده شود.

معماری و گرایش به انتزاع

هگل فیلسوف آلمانی در زیبایی شناسی خود، نظریه ارسطو مبنی بر تقلید از طبیعت را، محکوم می کند. به نظر وی تکرار و یا دوباره سازی ظواهر طبیعت عملی بیهود و زاید است. او می گوید چه نیازی به دیدن شکل حیوان، منظره و حوادث زندگی انسان بر پرده نقاشی داریم. این صحنه ها را بارها دیده ایم و می شناسیم. این کوشش بیفایده بازی مغرورانه ای است که فرآورده آن پست تر از آنی است که خود طبیعت به ما نشان می دهد. این نظریه در زمانی ابراز شد که با اولین پیروزیهای بزرگ علوم تصویر واقعی طبیعت نقش مهمی پیدا کرده بود و هنرمندان اروپا کورکورانه از سنتهای کهن پیروی می کردند و حتی ارزشهای هنری رنسانس را فراموش کرده بودند.

در حقیقت در هنر پیش از رنسانس ایتالیا مشکل بتوان اثری را سراغ گرفت که به نحوی از انحاء از واقعیت دور نشده باشد و در قرن شانزدهم، بیشتر به سبب اشتباه در شناختن قصد و غرض هنر کلاسیک بازنمایی طبیعت به شکل واقعی خود رواج پیدا کرد. اما این کار دیری نپایید. در قرنهای

هفدهم و هجدهم به دلایل مختلف تصور رونسانی هنر را رها کردند و فقی در قرن نوزدهم این بازنمایی واقعیت بار دیگر رایج گردید.

تقلید از طبیعت در نیه اول قرن نوزدهم، دلایل جدید پیدا کرده بود. در این زمان در مقابل شهرهای صنعتی و اکنشه‌های فرهنگی شدید به وجود آمده بود و نقاشی از طبیعت و از جمله نقاشی «رمانتیک» چیزی جز وسیله‌ای برای فرار از برهم ریختگی و زشتی شهرهای صنعتی نبود. آنها با وفاداری آشکاری نسبت به طبیعت زیبایی آن را به صورت ایده‌آل مجسم می‌کنند. طبیعتی که هنوز بشر و صنعتش به آن دست نینداخته است. به همین دلیل نقش‌های «کورو» و «ترنر» در بیان خود با حرارتی بسیار و هیجانی شدید به جانب طبیعت می‌گردانید و به نقاشی از درختان، ابرها و صخره‌های می‌پردازند. توجه «دلاکروا» به محیط‌های عجیب و یا مناظر غیرعادی مانند منظره آلپ، مسلماً نتیجه تنفر وی نسبت به محیط شهرهای صنعتی است. بنابراین، تجدید علاقه هنرمندان نسبت به دوران قبل از رافائل انگیزه دیگری جز فرار است زمان حال که به نظر غمگین و پر هرج و مرج می‌آید، ندارد.

با پیدایش دوربین عکاسی در اواخر قرن نوزده میلادی «بودلر» شاعر فرانسوی بار دیگر هنرمندان را از رقابت با طبیعت و تکرار عینیات بر حذر داشت و خاطر نشان ساخت که: فرآورده‌های هنری انسان اندیشمند نباید همپایه فرآورده جعبه‌ای باشد که به یک عدسی مجهز است و هرچه را که در برابر می‌بیند تجسم می‌بخشد. این هشدار موجب پیدایش نهضت امپرسیونیسم و تحولات پی در پی در هنرها شد.

از جمله کسانی که در پدید آمدن هنر مدرن نقشی اساسی داشت «جان راسکین» بود. اگر چه او مستقیماً به کار «هنرهای کاربردی» نمی‌پرداخت، تعلیمات او درباره «هنرهای کاربردی» اثری مسلم و محرز بر جنبشی داشت که بعداً به وجود آمد. راسکین یک نویسنده و متفکر بود که به تمام حقایق موجود در دنیا متوجه بود. او نسبت به سیاست، اقتصاد، هنر، جغرافی، زمین شناسی، گیاه‌شناسی، و مباحث دیگر علاقمند است. و به قول یکی از منتقدانش موضوعاتی که او به آنها توجه میکند، همان قدر متنوع است که در اشیاء مورد علاقه بشر تنوع وجود دارد. تفکرات «راسکین» در بحث تاریخ هنرهای کاربردی و حتی معماری دارای اهمیتی بسزا است. «لاور» می‌نویسد: دنیای مدرن بیش از حد تصور به «راسکین» مدیون است ولو اینکه از اقرار به این مطلب ابا دارد. یکی از خدمات «راسکین» به جنبش اصلاح هنرهای کاربردی، مطالعات فرمال بر روی بعضی از عناصر طبیعی مانند صخره‌ها، درختان و ابرها است که تنها از جنبه علوم طبیعی و یا شناخت زیبایی انجام نمی‌گیرد. بلکه او سعی می‌کند با کمک علوم، ساختمان درونی آنها را که اساس تأثرات هنری است، مشخص کند، نقش‌های او هرچند که تحت نفوذ سبک «ترنر» و نقاشان رمانتیک طرح شده است گاه به طرز عجیب «آبستره» می‌شود و به این ترتیب به مانند مقدمه‌ای برای مجموعه کارهای شاگردش «موریس» و تجسّسات «آرت نوو» که به همین صورت از توجه به عناصر طبیعی ناشی می‌شوند، به شمار می‌آید.

در اوایل قرن بیستم علم و ماشین سبب دگرگونیهای بزرگی در رابطه انسان شد. در این زمان خود را در مقابل طبیعت قرار داد و بیشتر با آن مقابله کرد. هنرمند نیز به جای آنکه ناظر دقیق طبیعت باشد خود را خالق اشکال و مناظر دانست و کوشید تا طبیعت را در اختیار خواسته ها و آرزوهای خود درآورد. در این دوران از آنجا که دیگر طبیعت الگویی برای هنر به شمار نمی رفت. هنر به صورتی دشوار و پیچیده درآمد و محدودیتهای دنیای واقعی را رها کرد و تماماً به پژوهش و تفکر پرداخت. از جمله گرایشهای قوی این دوران سبک کوبیسم بود. هنر کوبیسم با کار هنرمندانی آغاز گشت که به قدیمی ترین فرهنگهای مغرب زمین یعنی فرانسه و اسپانیا تعلق داشتند و رفته رفته معلوم شوم که تصور فضایی جدید از هنر ازمنه قدیم مایه گرفته است. عوامل اصلی هنر کوبیسم عواملی نبود که بتوان از آنها مستقیماً در معماری یا هنرهای کاربردی استفاده کرد. اما این شیوه ابتکار و تخیل هنرمندانه را قوتی جدید بخشید.

کار نخستین نقاشان شیوه کوبیسم محرک هنرمندان دیگر در کشورهای مختلف شد. در فرانسه «لوکوبوزیه» و «اوزان فان»، در روسیه «مالویچ»، در مجارستان «مهلی ناگی» در هلند «موندریان» و «فن دئسبرگ» همه این هنرمندان از شیوه کوبیسم متأثر شدند و کوشیدند از آن تعبیری منطقی ایجاد کنند و یا آنرا تصحیح کنند. نحوه کار این هنرمندان متفاوت بود اما نتیجه همه آنان به معماری راه برد.

در سال ۱۹۱۷ «اوزان فان» و «ژانره» (نام اصلی لوکوبوزیه) دو نقاش جوان آن روز، در نقاشی متفق الرأی شدند و شیوه کار خود را «پوریسم» نامیدند. در مقایسه با شیوه‌های هنری قبل از آن یعنی «کنسترکتیویسم» در روسیه و «نئوپلاستیسم» در هلند، پوریسم نزدیکترین شیوه به کوبیسم و در عین حال به معماری بود.

موندریان، از هنرمندان بارز سبک نئوپلاستیسیسم، معتقد بود که اگر درست در طبیعت فرو رویم و از ظواهر آن بگذریم، بنا و ساختمان اصلی و حقیقی چیزها بر ما «مشهود» خواهد شد و طبیعت با وجود تنوع، بی سامانی و آشفتگی ظاهریش حقیقتی بسیار مظم دارد و نظم ریاضی در آن نهفته است که با تأمل و مکاشفه بر ما روشن می‌شود.

آثار او در معماری نیز تأثیری قوی گذاشت و در پیشرفت و رواج معماری ساده و هندسی با خطوط راست و زوایای قائمه و سطوح بی پیرایه کارگر شد. به این ترتیب در دوره مدرن معماری دارای ویژگی‌هایی شد که شکل ظاهری آن را هر چه بیشتر از اشکال طبیعی دور ساخت. ویژگی‌ای که تا امروز تأثیر خود را در معماری حفظ کرده است. در این دوره گرایش به زیبایی ماشینی و عملکردگرایی و حذف هرگونه پیرایه تبلیغ می‌گردد و استفاده از فرم‌های آبستره به احجام و اشکل خالص، ساده و مکعبی و در مقایسه با معماری کلاسیک ایجاد فضاهای یکسان، یکنواخت و غیر پیچیده به اوج میرسد.

انعکاس طبیعت در آثار هنری

تگاه طراح به پدیده‌های پیراموتی خود، نگاه کردن مشتاقانه به جهان و اجزای آن است. او با این نگاه تلاش می‌کند تا ساختار و زیر بنای آنچه را که می‌بیند و روابط منظم پدیده‌ها را کشف کند و مفاهیم پشت پرده واقعیات را آشکار سازد.

گاه می‌بینیم که هنرمندان به اشیاء پیش‌پا افتاده ارزش می‌بخشند. اغلب دیده‌ایم که اشیاء پیش‌پا افتاده و معمولی به دیده‌ی هنرمندان اصیل و خلاق معاصر پر اهمیت می‌تواند. فی‌المثل اشیایی مانند کلسه، پیت، بطری و لیوان بارها موضوع تابلوهای نقاشاتی چون «پیکاسو» و «ژوآن گری» تغمه سراسان کوپیس و «لوکوروزیه» بوده است. اشیاء طبیعی مثل: سنگ، ریشه‌ی درخت و حتی استخوانهای پوسیده نیز این هنرمندان را به خود می‌خوانند. اشیایی که به دیده‌ی ما بی‌اهمیت آید به دست هنرمندان شکل و معنا می‌یابد و چنانکه لوکوروزیه گفته است، سبب تأثیرات شاعرانه می‌شوند و با به عبارت دیگر قسمتی تازه از جهان به عرصه‌ی احساس راه می‌یابد.

به راست کار هنرمندان از جهات بسیار بیه کار مخترع یا مکتشف است. هم هنرمندان و هم عالمان در جستجوی یافتن تازه‌هایی در جهان هستی هستند. فقط تفاوت در این است که کار هنرمندان از دنیای احساس و تأثرات مایه می‌گیرد. هنرمند خلاق ته در پی تقلید طبیعت است و ته می‌خواهد دیگران دنیا را از دیده‌ی وی ببینند. عمل هنرمند کشف ترکیبات، صور و مفاهیم جدید برای ساخت و غنای هر چه بیشتر دنیای احساسی دیگران است.

زیبایی طبیعت چیزی است بدیهی و بی‌تياز از هر گوته اثبات. بر انسان تأثیری عمیق می‌تهد و به عنوان محرک نیرومند هنر به شمار می‌رود. هنرمند در اثر تماس با طبیعت، نسبت به زیبایی آن بی‌تهایت حساس می‌شود. البته طبیعت، همانگونه که عواطف مثبتی در انسان پدید می‌آورد، موجب عواطف بسیار منفی در او نیز هست همچون جنگلی که چهره مخوف خود را آشکار کند.

هنرمندان همواره موضوعاتی فراتر از واقعیت عینی در طبیعت می‌یابند. آنان از شکوفایی بهار یا غم خزان صحبت می‌کنند. در آب روان، تشنگی از گذشت روزگار می‌بینند و هجوم حادثه را به سیل خورشان، دشت غربت را به شب تیره و بی‌حاصلی عمر را به بیابانی خشک تعبیر می‌کنند. و به عنوان مثال، ادوارد موتس در مورد تابلوی فراید می‌گوید: «من در حال قدم زن در جاده، با دوستاتم بودم، خورشید غروب کرده بود و من احساس افسردگی می‌کردم، تاگهان آسمان، قرمز خوتین شد. ایستادم و به ترده‌های تکیه دادم، خیلی خسته بودم، به ابرهای شعله‌ور نگاه می‌کردم که مثل خون بودند و برق شکست تور را روی خلیج و شهر می‌دیدم.»

رابط عاطفی با طبیعت آنچنان عمیق و به اشکال متنوعی که طبیعت در هنرهای گوناگون از نقاشی گرفته تا ادبیات و شعر و حتی موسیقی بسیار وصف شده است. چایکوفسکی در قطعه «۱۸۱۲» دشتهای وسیع را توصیف می‌کند و در سمفونی ششم بتنون، مناظر با صفای طبیعت تصویر می‌شود.

رئولدر معتقد است که: «وظیفه هنر آن است که زیبایی کلی و اصلی را که در طبیعت است در خود نمودار سازد.» در حیطه هنر معماری و هنرهای وابسته به آن نیز به فراوانی به نقش عناصر طبیعی مواجه می‌شدیم که در بخشهای بعدی به آن خواهیم پرداخت.